Į Š nuo minėtos vendiniu rišimu mūrytos sienos, 4,0 m nuo žemės paviršiaus gylyje, aptiktas gerai išlikęs medinis grindinys. Į Š nuo rūmų Š korpuso, 4,5m gylyje, atkastas medinio pastato fragmentas. Išlikęs apatinis vainikas bei grindys. Šie statiniai datuotini XV a.

1987 m. archeologiniai tyrimai yra pirmi kiek platesni darbai rūmų teritorijoje, jų rezultatai leidžia sudaryti realią ilgalaikių tyrimų programą.

Algirdas Vaškelis

KAUNO SENAMIESČIO 6 KVARTALO RYTINĖS DALIES ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

1987 m. buvo tęsiami 6 kvartalo R dalies archeologiniai tyrimai prie T. Daugirdo gatvės. Jie pradėti 1980 m., dirbta čia ir 1983-1984 m. 6 kvartalą riboja T. Daugirdo, Santakos ir Muziejaus gatvės, o P kvartalo dalis siekia Nemuno krantinę. Šiuo metu palei T. Daugirdo gatvę 6 kvartale stovi tik vienas XVI-XVII pastatas Nr. 5. Toliau į P iki Nemuno - dykvietė.

Gatvėse, ribojančiose kvartalą, tipiškas "gatvės" kultūrinis sluoksnis pradėjo formuotis virš įžemio XV a.

1980 m. žvalgomieji tyrimai parodė, kad 1-1,3 m storio žemės sluoksnis "užkonservavo" XVIII a. viduryje buvusį kvartalo užstatymą. Tęsiant tyrimus, buvo iškasta 50 perkasų ir atidengti 3 plotai.

Pirminis natūralus paviršius atsektas visoje tiriamoje teritorijoje. Jis laipsniškai leidžiasi į P, link Nemuno. Virš įžemio esąs seniausias 20-25 cm storio kultūrinis sluoksnis datuojamas XV a. Intensyviausiai sluoksniai augo nuo XVI a. antrosios pusės iki XVIII a. vidurio. Iš vėlesnio laikotarpio yra griuvenų ir užpylimų sluoksniai bei XVIII-XIX a. daržų sluoksnis.

Paaiškėjo, kad kvartale palei T. Daugirdo gatvą

buvo 5 posesijos galais į gatvę. Vienos posesijos plotis apie 21 m, ilgis - 41,5-42 m (plotas - 870-880 m^2). Tyrimai atlikti 4 šiaurinėse posesijose. Penktąją (pietinę) dengia 1850-1852 m. Nemuno krantinės pylimas.

I posesijoje (skaičiuojant į P nuo Santakos gatvės) prie Santakos gatvės galu į T. Daugirdo gatvę stovi vienintelis išlikęs pastatas. Atkasti posesijos P ribos mūrinės tvoros pamatai. Prie tvoros buvo priglaustas 5,2-5,3 m pločio pastatas be rūsio. Jo grindys išklotos 20x20x5 cm dydžio plytomis. Žemiau grindų atkastos dviejų apvalių 1,6-1,7 m skersmens krosnių liekanos. Krosnys naudotos XVI a. viduryje. Giliau buvo XV a. šiukšlių duobė. Į V nuo minėto pastato buvo 3,5 m pločio ir 6,16 m ilgio rūsys. Kiemas nuo XVII a. pradžios išgrįstas akmenimis.

II posesijoje, 5-6 m į P nuo I posesijos tvoros, atidengti galu į gatvę stovėjusio medinio pastato pamatai ir grindų fragmentai. Pastatas 7,3 m pločio ir 12,4 m ilgio. Grindys išklotos plytomis su braukomis. Prie V pastato sienos buvęs vienos patalpos rūsys su laiptine R dalyje. Pastato plotis - 7,5 m, ilgis - 7,8 m. Rūsys perdengtas cilindriniu skliautu. Abu pastatai stovėjo vienoje linijoje. Kiemas tarp tvoros ir pastatų išgrįstas akmenimis. Į P nuo medinio pastato, prie pat gatvės, atidengtas 8,2x8,4 m dydžio dviejų patalpų rūsys. Jo Š 2,3 m pločio patalpa perdengta sijomis, o P - cilindriniu skliautu. Sklypo gilumoje 6,2 m į V nuo šio rūsio rastas dar vienos patalpos 5,4x5,5 m dydžio rūsys su cilindriniu skliautu.

III posesijoje, prie ribos su IV, atkastas 14,3x8,1 m dydžio rūsys su cilindriniais skliautais. Už rūsio V sienos stovėjęs to paties pločio ir 9,1 m ilgio pastatas be rūsio. Jo siena tik priglausta prie pastato su rūsiu. Į Š nuo rūsio prie gatvės taip pat stovėjo pastatas be rūsio. Jo dydžiai dar neišaiškinti. Perkasoje rasta tik keli plūktų ir plytomis grįstų grindų sluoksniai. Jo siena nuo T. Daugirdo gatvės

stovėjo ant 75-80 cm pločio arkinių pamatų.

IV posesijoje, prie Š ribos, prisiglaudęs prie rūsio III posesijoje, galu į gatvę stovėjo 7,2x11,4 m pastatas be rūsio. Jo grindys išklotos 19,5x20x5 cm dydžio plytomis. Rasti du grindų sluoksniai, kurių apatinis apdegęs.

Į V nuo šio pastato, toje pačioje linijoje rastas dar vienas 9,8x7,3 m rūsys su laiptine R dalyje. Iš rūsio buvo patenkama į kitą dviejų patalpų 6,4x4,2 m dydžio rūselį. Šis rūselis buvo po kiemo grindiniu. Už rūsio į V atkasta bravoro patalpa su krosnių liekanomis.

Prie P posesijos ribos atidengta dalis 18,3x8,1 m dviejų patalpų rūsio su laiptine tarp jų. Dar viena laiptinė su sraigtiniais laiptais vedė iš pastato į rūsį. Rūsys išgrįstas akmenimis, perdengtas sijomis, o laiptinė - cilindriniais skliautais. Pastatas stovėjęs galu į gatvę. Į V nuo rūsio buvę ūkiniai pastatai - išliko jų grindų ir pamatų fragmentai. Kiemas tarp pastatų irgi grįstas akmenimis.

Visi 6 kvartale aptikti pastatai statyti XVI a. antrojoje pusėje - XVII a. pradžioje. Iš archeologinių radinių rūsių užpylime, ant pastatų grindų ir kiemų grindinių matyti, kad pastatai sunyko ir buvo nugriauti XVII a. antrojoje pusėje - XVIII a. pradžioje. Nuo XVIII a. išnyko nuo žemės paviršiaus visi jų pėdsakai. Greičiausiai pastatai sudegė ar sugriauti 1655-1661 m. karo metu.

Surinkta XV-XVI a. buitinės keramikos, puodyninių, lovinių bei plokštinių koklių fragmentų, gausu glazūruotų indų, žaliai glazūruotų ir terakotinių koklių, datuojtinų XVII a. pirmąja puse. IV posesijoje P rūsio užpylime rastos dviejų marmurinių skulptūrų dalys.